

ROZSUDOK
V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Igora Belka a členov senátu JUDr. Aleny Poláčkovej a JUDr. Zdenky Reisenauerovej, v právnej veci navrhovateľa: **Ing. D. S.**, bytom T., B. č. 27, proti odporcovi: **O. P. Ú. v N. Z., S., N. Z., za účasti: S. P. F. B, B.**, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia a postupu odporcu zo dňa 12. júla 2007 č. OPÚ- 445-2007/9873/TS, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Nitre č. k. 19 Sp 35/2007-27 zo dňa 7. decembra 2007 takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Nitre č. k. 19 Sp 35/2007-27 zo dňa 7. decembra 2007 **p o t v r d z u j e .**

Navrhovateľovi náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Nitre napadnutým rozsudkom potvrdil rozhodnutie odporcu, uvedené v záhlaví tohto rozsudku, ktorým odporca rozhodol tak, že navrhovateľ nespĺňa podmienky uvedené v § 2 zákona č. 503/2003 Z.z. o navrátenie vlastníctva k pozemkom a o zmene a doplnení zákona č. 180/1995 Z.z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva

k pozemkom v znení neskorších predpisov (ďalej len reštitučný zákon) na navrátenie vlastníctva alebo na priznanie práva na náhradu za pozemky v kat. úz. K., pôvodne vedené v PK vl. č. X. ako parc. č. X., lúka vo výmere 3150 m², v KN ako parc. č. X., X., X. a parc. č. X., roľa vo výmere 2059 m², v KN ako parc. č. X., z dôvodu, že nie je oprávnenou osobou.

Navrhovateľovi náhradu trov konania nepriznal.

Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že krajský súd po preskúmaní napadnutého rozhodnutia správneho orgánu a konania mu predchádzajúceho sa v podstate stotožnil so zistenými skutkovými a právnymi závermi správneho orgán. Aj podľa názoru krajského súdu navrhovateľ nespĺnil podmienky oprávnenej osoby na navrátenie vlastníctva v zmysle § 2 ods. 1, 2 reštitučného zákona. Konštatoval, že navrhovateľ nepredložil žiadny listinný doklad preukazujúci, že pozemky parc. č. X. a X. zapísané v pozemkovej knihe vl. č. X. kat. úz. K. prešli z vlastníctva jeho starého otca J. S. na štát niektorým zo spôsobov uvedených v § 3, pretože z administratívneho spisu odporcu bolo preukázané, že podľa výpisu z pozemkovej knihy vl. č. X. kat. úz. K. boli vlastníkami týchto nehnuteľností H. G. a manželka R. rod. W. od roku 1920, podľa ďalšieho zápisu bolo zapísané vlastnícke právo k týmto pozemkom po H. G. v prospech jeho manželky podľa uznesenia súdu D 870/32 a následne bolo zapísané vlastníctvo v prospech N. V. na základe č. d. X. zo dňa 1.5.1944. Konštatoval, že v konaní bolo preukázané, že podľa rozhodnutia finančného ordбору ONV v N. Z. č. j. Fin. 15381/1961 Kj zo dňa 3.10.1961 bol zrušený majetkový F. – základina zapísaná v pozemkovej knihe kat. úz. K. okrem iného aj vo vložke č. X. v podiele 1/1 na mene Sociálne dobročinného družstva v N. Z. a na nehnuteľnosti uvedené v tomto rozhodnutí bolo aj zapísané vlastnícke právo v prospech Československého štátu v správe MNV K. pod č. d. 2152 v pozemkovej knihe vl. č. X. kat. úz. K. (rozhodnutie FO ONV N. Z. Fin. 15381/1961 Kj) a to vklad vlastníckeho práva pre Československý štát – MNV K. v celosti. Podľa názoru krajského súdu predmetné pozemky neprešli do 1.1.1951 zákonným spôsobom do vlastníctva J. S., právneho predchodcu navrhovateľa, pretože kupna zmluva, ktorú uzatvoril s dedičmi po nebohej R. rod. W. dňa 5.11.1946, nebola zavkladovaná do pozemkovej knihy a nebolo preukázané ani nadobudnutie vlastníctva v ďalšom období, keď sa už zápis do pozemkovej knihy k nadobudnutiu vlastníckeho práva nevyžadoval. Poukázal na to, že nie je v kompetencii odporcu ako správneho orgánu a ani súdu v tomto konaní

posudzovať otázku prípadného nadobudnutia vlastníctva predchodcom navrhovateľa niektorým zo spôsobov upravených v Občianskom zákonníku. Preskúmané rozhodnutie a postup žalovaného správneho orgánu považoval za správne a v súlade so zákonom, z ktorých dôvodov odvolaním napadnuté rozhodnutie ako vecne správne potvrdil.

Krajský súd rozhodovanie o náhrade trov konania odôvodnil zmysle § 250k ods. 1 O.s.p. v spojení s § 250l ods. 2. Navrhovateľovi náhradu trov konania nepriznal, pretože bol v konaní neúspešný.

Proti uvedenému rozsudku sa v zákonnej lehote odvolal navrhovateľ, žiadajúc, aby Najvyšší súd S. republiky napadnutý rozsudok krajského súdu zmenil tak, že preskúmané rozhodnutie odporcu zruší a vec mu vráti na ďalšie konanie. Vytýkal súdu prvého stupňa, že nedostatočne preskúmal postup odporcu pri vydávaní napadnutého rozhodnutia a preto vec nesprávne právne posúdil. Nesúhlasil s názorom žalovaného správneho orgánu a ani s názorom súdu prvého stupňa, že nespĺňa zákonné podmienky podľa § 2 reštitučného zákona, pretože žiadosťou podanou v zákonnej lehote na príslušnom O. P. Ú. si uplatnil reštitučný nárok k žiadaným pozemkom ako vnuk J. S., O. čom doložil aj listinné dôkazy. V odvolaní v podstate len uvádzal postup žalovaného správneho orgánu v správnom konaní a postup súdu prvého stupňa v konaní O. preskúmanie zákonnosti rozhodnutia a postupu správneho orgánu bez uvedenia konkrétnych ďalších námietok.

Odporca na odvolanie navrhovateľa sa vyjadril, tak, že navrhoval rozsudok súdu prvého stupňa potvrdiť. Nesúhlasil s dôvodmi, ktoré navrhovateľ v odvolaní uviedol. Poukázal na to, že navrhovateľ v odvolaní proti rozsudku súdu prvého stupňa podstate nevzniesol konkrétne námietky a len opisoval priebeh správneho a preskúmacieho konania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací podľa § 246c O.s.p. v spojení s ust. § 10 ods. 2 preskúmal odvolaním napadnutý rozsudok krajského súdu a konanie mu predchádzajúce v zmysle ust. § 246c v spojení s §§ 211 a nasl. a dospel k názoru, že odvolanie nie je dôvodné.

Podľa § 5 ods. 1, 2, 3, 5 reštitučného zákona právo na navrátenie vlastníctva k pozemku môže uplatniť oprávnená osoba do 31. decembra 2004 na O. P. Ú., v ktorého obvode vlastnila pozemok, a zároveň preukáže skutočnosti podľa § 3. Neuplatnením práva v lehote právo zanikne. Rozhodnutie o navrátení vlastníctva k pozemku alebo rozhodnutie O. priznaní práva na náhradu podľa § 6 ods. 2 a 3 vydá O. P. Ú.. Na konanie podľa odseku 2 sa vzťahujú všeobecné predpisy o správnom konaní. Proti rozhodnutiu O. P. Ú. podľa odsekov 2 a 4 možno podať opravný prostriedok na súde.

Podľa § 2 ods. 1, 2, 3 právo na navrátenie vlastníctva k pozemku podľa tohto zákona môže uplatniť oprávnená osoba, ktorá je občanom Slovenskej republiky s trvalým pobytom na jej území a ktorej pozemok prešiel na štát alebo na inú právnickú osobu v období od 25. februára 1948 do 1. januára 1990 (ďalej len "rozhodujúce obdobie") spôsobom uvedeným v ustanovení § 3.

Ak osoba, ktorej vlastníctvo k pozemku prešlo v rozhodujúcom období do vlastníctva štátu alebo inej právnickej osoby v prípadoch uvedených v ustanovení § 3, zomrela pred uplynutím lehoty uvedenej v ustanovení § 5 alebo ak bola pred uplynutím tejto lehoty vyhlásená za mŕtvu, sú oprávnenými osobami štátni občania Slovenskej republiky, fyzické osoby v tomto poradí:

- a) dedič zo závetu, ktorý bol predložený v konaní o dedičstve, ktorý nadobudol celé dedičstvo,**
- b) dedič zo závetu, ktorý nadobudol dedičstvo, ale len v miere zodpovedajúcej jeho dedičskému podielu; to neplatí, ak dedičovi podľa závetu pripadli len jednotlivé veci alebo práva; ak bol dedič závetom ustanovený len k určitej časti pozemku, na ktorú sa vzťahuje povinnosť vydania, je oprávnený len k tejto časti pozemku,**

- c) **deti a manžel osoby uvedenej v odseku 1, všetci rovným dielom; ak dieťa zomrelo pred uplynutím lehoty uvedenej v ustanovení § 5, sú na jeho mieste oprávnenými osobami jeho deti, a ak niektoré z nich zomrelo, jeho deti,**

- d) **rodičia osoby uvedenej v odseku 1,**

- e) **súrodenci osoby uvedenej v odseku 1, a ak niektorý z nich zomrel, sú na jeho mieste oprávnenými osobami jeho deti.**

V prípadoch uvedených v ustanovení § 3 ods. 1 písm. j/ sú oprávnenými osobami aj osoby tam uvedené; ustanovenia odseku 2 písm. c/ až e/ platia obdobne.

Predpokladom navrátenia vlastníctva k pozemkom alebo priznania náhrady za nehnuteľnosti, ktoré nie je možné vydať podľa reštitučného zákona bolo, aby si oprávnená osoba uplatnila reštitučný nárok na pozemkovom úrade v zmysle § 5 ods. 1 uvedeného zákona a súčasne **preukázala splnenie zákonných podmienok oprávnenej osoby ustanovených v § 2 ods. 1, 2, 3, ako aj že žiadané nehnuteľnosti prešli v zákonnej dobe (od 25.2.1948 do 1.1.1990) na štát alebo inú právnickú osobu v dôsledku skutočností taxatívne ustanovených v § 3 ods. 1, 2, 3, právo na navrátenie vlastníctva alebo priznanie náhrady si oprávnená osoba uplatnila v lehote ustanovenej v § 5 ods. 1 (do 31.12.2004) a žiadané pozemky ku dňu odňatia mali charakter pôdy podľa § 1 ods. 1 ako aj, že žiadané nehnuteľnosti neboli vydané podľa zákona o pôde (zákon č. 229/1991 Zb.).**

Na konanie o nárokoch oprávnených osôb v zmysle zákona o pôde sú príslušné pozemkové úrady podľa § 5 reštitučného zákona v spojení s § 5 ods. 5 zákona č. 330/1991 Zb. o pozemkových úpravách, usporiadaní pozemkového vlastníctva, pozemkových úradoch, pozemkovom fonde a o pozemkových spoločenstvách.

Pre konanie pozemkového úradu o navrátení vlastníctva k pozemku alebo rozhodnutie o priznaní práva na náhradu podľa § 6 ods. 2 a 3 reštitučného zákona platia všeobecné

predpisy o správnom konaní, teda ustanovenia zákona č. 71/1967 Zb. v platnom znení o správnom konaní (ďalej len Správny poriadok) podľa § 5 ods. 3 reštitučného zákona.

Správny orgán je povinný zistiť presne a úplne skutočný stav veci a za tým účelom si obstarat' potrebné podklady pre rozhodnutie. Pritom nie je viazaný len návrhmi účastníkov konania. Podkladom pre rozhodnutie sú najmä podania, návrhy a vyjadrenia účastníkov konania, dôkazy, čestné vyhlásenia, ako aj skutočnosti všeobecne známe alebo známe správne orgánu z jeho úradnej činnosti. Rozsah a spôsob zisťovania podkladov pre rozhodnutie určuje správny orgán. Na žiadosť správneho orgánu sú štátne orgány, orgány územnej samosprávy, fyzické osoby a právnické osoby povinné oznámiť skutočnosti, ktoré majú význam pre konanie a rozhodnutie (§ 32 Správneho poriadku).

Správny orgán v danej veci postupoval v intenciách citovaných právnych noriem, pre svoje rozhodnutie si zadovážil dostatok skutkových podkladov, vo veci zistil skutočný stav a jeho právny názor bol preto skutkovo a právne správny, z ktorých dôvodov v danej veci boli splnené zákonné podmienky pre potvrdenie jeho rozhodnutia súdom prvého stupňa podľa § 250q ods. 2 O.s.p.

Z administratívneho spisového materiálu v danej veci vyplýva, že navrhovateľ si dňa 29.12.2004, v zákonnej lehote, uplatnil na O. P. Ú. v N. Z. v zmysle reštitučného zákona nárok podľa § 3 ods. 1 na navrátenie vlastníctva k pozemkom nachádzajúcich sa v kat. úz. K., pôvodne vedených v PK vl. č. X. ako parc. č. X., lúka vo výmere 3150 m², v KN ako parc. č. X., X., X. a parc. č. X., roľa vo výmere 2059 m², v KN ako parc. č. X.. V žiadosti uviedol, že pozemky prešli na Československý štát spôsobom podľa § 3 ods. 1, písm. o./ reštitučného zákona dňom 14.10.1961 zápisom pod č.d. 2125 podľa rozhodnutia FO ONV N. Z. č. Fin 15381/1961 v prospech MNV K.. Reštitučný nárok si uplatnil ako vnuk pôvodného vlastníka J. S., ktorý žiadané nehnuteľnosti odkúpil od pozemkovo knižných vlastníkov a to od dedičov po nebohej R. G. rod W. kúpnu zmluvou z 5.11.1946. Podľa výpisu pozemkovo knižnej vložky č. X. kat. úz. K. boli vlastníckmi nehnuteľnostíí par. č. X. a X. H. G. a manželka R. rod. W. od roku 1920, podľa ďalšieho zápisu bolo zapísané vlastnícke právo k týmto pozemkom po H. G. v prospech jeho manželky R. podľa uznesenia súdu D 870/32 a ďalej pod poradovým č. 12 bolo zapísané vlastníctvo v prospech N. V. na základe č. d. X. zo dňa 1.5.1944. Dňa 31.10.1961 Okresný súd v Nových Zámkoch vydal uznesenie pod č. d. 2152/1961, na základe ktorého v pozemkovej knihe vl.č. X. kat. úz. K. bol vykonaný zápis

podľa rozhodnutia FO ONV v N. Z. Fin 15381/1961 Kj a to vklad vlastníckeho práva v prospech Československého štátu – MNV K. v celosti. Nadobudnutie vlastníctva k uvedeným nehnuteľnostiam v prospech J. S. na základe kúpnej zmluvy zo dňa 5.11.1946 v pozemkovo knižnej vložke č. X. kat. úz. K. nebolo zapísané.

Pokiaľ navrhovateľ v konaní tvrdil, že je oprávnenou osobou podľa § 2 ods. 2 reštitučného zákona a žiadané pozemky prešli na štát alebo inú právnickú osobu v rozhodnom období spôsobom ustanoveným v § 3, bolo jeho povinnosťou podľa § 33 ods. 1 Správneho poriadku predložiť správne orgánu alebo mu navrhnúť také dôkazy, ktoré by spôsobom vylučujúcim akékoľvek pochybnosti jeho tvrdenie potvrdzovali. Nesplnenie si tejto povinnosti malo za následok neunesenie dôkazného bremena spôsobujúce neprihliadnutie na takéto tvrdenie. Správny orgán postupujúci podľa § 32 ods. 1 Správneho poriadku správne zisťoval skutočný stav vo veci, pričom z listinných dôkazov tvrdenia uvádzané navrhovateľom v žiadosti o navrátenie vlastníctva alebo priznanie náhrady k pozemkom sa nepreukázali.

Zákonodarca v právnej norme § 2 reštitučného zákona kogentným spôsobom ustanovuje, kto je oprávnenou osobou na navrátenie vlastníctva alebo priznanie práva na náhradu za pozemky v zmysle ustanovení reštitučného zákona a v právnej norme § 3 taxatívnym spôsobom ustanovuje zákonné dôvody na navrátenie vlastníctva alebo priznanie práva na náhradu. Skutočnosti o oprávnenosti osoby preukazujú vlastnícke listiny žiadaných pozemkov a pokiaľ žiadateľom nie je oprávnená osoba podľa § 2 ods. 1 (pôvodný vlastník) aj listiny preukazujúce právne nástupníctvo po pôvodnom vlastníkovi podľa § 2 ods. 2, ako aj skutočnosti preukazujúce prechod vlastníctva na štát alebo inú právnickú osobu. Dôkazy o oprávnenosti osoby je povinný pozemkovému úradu predložiť alebo navrhnúť žiadateľ reštitučného nároku.

Podľa názoru odvolacieho súdu zhodne s názorom súdu prvého stupňa listinné dôkazy predložené navrhovateľom neboli spôsobilé preukázať, že bol oprávnenou osobou podľa § 2 ods. 2 reštitučného zákona, pretože zo skutkových okolností v danej veci vyplýva, že pôvodnými vlastníckymi zapísanými v pozemkovej knihe vl. č. X. kat. úz. K. boli H. G. a manželka R. rod. W. od roku 1920, podľa ďalšieho zápisu prešlo vlastnícke právo k týmto pozemkom po H. G. v prospech jeho manželky R. podľa uznesenia súdu D 870/32 a ďalej pod poradovým č. 12 bolo zapísané vlastníctvo v prospech N. V. avšak vlastníctvo v prospech

starého otca navrhovateľa J. S. na základe kúpnej zmluvy zo dňa 5.11.1946 do pozemkovo knižnej vložky nebolo zapísané. Správny bol názor žalovaného správneho orgánu ako aj súdu prvého stupňa, že vlastníctvo k predmetným pozemkom neprešlo zákonným spôsobom do vlastníctva právneho predchodcu navrhovateľa do 1.1.1951, pretože kúpna zmluva, na základe ktorej mal J. S. nadobudnúť vlastníctvo k predmetným nehnuteľnostiam od pozemkovo knižných vlastníkov, do pozemkovej knihy nebola zapísaná napriek tomu, že v čase jej uzavretia zápis do pozemkovej knihy bol konštitutívnym predpokladom pre nadobudnutie vlastníctva k nehnuteľnostiam. Správne bolo ich tvrdenie, že navrhovateľ nepreukázal ani nadobudnutie vlastníctva k žiadaným nehnuteľnostiam jeho právnym predchodcom v neskoršom období, pretože „Zápis č. 103“, podľa ktorého J. S. podľa písmena A/ tlačiva a podľa vládneho nariadenia č. 50/1955 Sb. združil ako člen družstva všetok poľnohospodársky majetok, nie je listinou preukazujúcou vlastníctvo k predmetným nehnuteľnostiam. Zákon č. 55/1947 Sb. o pomoci roľníkom při uskutečňování zemědělského výrobního plánu ani vládne nariadenie č. 50/1955 Sb. o niektorých opatreniach na zabezpečenie poľnohospodárskej výroby nadobudnutie vlastníctva k nehnuteľnostiam neustanovoval.

O. P. Ú. v správnom konaní a ani súd prvého stupňa v preskúmovacom súdnom konaní nebol oprávnený posudzovať otázku prípadného nadobudnutia vlastníctva právnym predchodcom navrhovateľa niektorým zo spôsobov ustanovených v Občianskom zákonníku.

Odvolačný súd v tejto súvislosti poukazuje, že týmto rozhodnutím nie je dotknuté právo navrhovateľa domáhať sa ochrany vlastníka na súde v inom a to občianskoprávnom konaní .

Vzhľadom na uvedené, pokiaľ Krajský súd v Nitre napadnutým rozsudkom rozhodnutie správneho orgánu potvrdil, rozhodol vo veci skutkovo správne a v súlade so zákonom, a preto odvolací súd rozsudok krajského súdu podľa § 250l ods. 2 O.s.p. v spojení s § 250ja ods. 4 a s § 219 O.s.p. potvrdil.

Odvolačný súd navrhovateľovi náhradu trov odvolacieho konania nepriznal v zmysle § 246c O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 a v spojení s § 250k ods. 1, pretože mu nevzniklo právo na ich náhradu pre jeho neúspech v odvolacom konaní.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave dňa 19. augusta 2008

Za správnosť vyhotovenia: Ľubica Kavivanovová

JUDr. Igor Belko, v. r.
predseda senátu